

hed's Skyld. Det vil sikkert erindres, hvad ogsaa den høitagede Cultusminister erindrede, at der kun er meget lidt Kirketugt tilbage i vort Fædreland, ja tilvisse. Men det trænger til at erkjendes, hvad enhver Præst, der ligesom jeg har kunnet særdes blandt Folket, vistnok vil finde med mig, at den egentlige Marsag til de i vor Tid stedfindende religiøse Bevægelser og Afsondringer i sinde individuelle Partier ikke er nogen anden end den, at istædets er Tilfidsfattelse af Kirketugten drevet i saa høi Grad som i vor Folkkirke, og at denne Løshed staaer i Forbindelse med den urimeligste Strengthed, hvormed den derimod udbortes holder paa, hvem den har efter de gamle Love. Det er det, som gjør, at den Gne efter den Anden træder ud af Folkkirken. Det er navnlig bekjendt nok, at der gives Aar og Tilstande i Menneskets Liv, hvor Religionen ikke er saa stærkt fremtrædende, hvor den religiøse Følelse mere eller mindre synes at slumre; men, naar da tidligt eller sildet det Dieblit kommer, at den griber et Menneske, og naar han da kaster Blikket om sig og finder sig, som ham synes selv i Kirken, berørt af ubunden, aabenbar Ryggesløshed, saa vil han, og derjom jeg ikke seiler, kan det ikke være anderledes, — temmelig let og snart komme paa at mene, at hans Forbedring især ogsaa hindres af det Onde, der er udenom ham, og tænke, det kan ikke blive bedre med mig, medens Kirken er saa fordærvet, som jeg er i. Vistnok er jeg nu ganske enig med en bekjendt Forfatter om, at det var bedre for den saaledes Dyrakte, som for os alle, baade i det første Aar af Dyrættelsen og i dens tredvte eller dens sidste, om vi gik noget mere ind i os selv, og fornemmeligen agtede paa Fordærvelsens Kilde i den Verden, vi bare inden i os, fremfor i den, der er udenfor os. Men det kan, som Menneskenaturen er, og Erfarings lærer, ikke let være anderledes, end at enhver religiøs Dyrættelse temmelig snart gestalter sig som en Klage, der siger: hvilken rædsom Ugudelighed er der dog ikke i mit Sogn, i min Kirke! hvor kan jeg blive salig, saalange jeg maa holde sammen med saadanne Dyrættelser!? Og derimod kan man nu aabenbart ikke stille noget Slettere, end naar man paa

samme Tid holder de ældre Tvangslove, hvorved Folk skulle tvinges til at forblive under saadanne kirkelige Forhold, endnu strengeligen i Kraft, medens det Middel, en Præst kan have at sætte derimod, og som jeg Gud være lovet altid har haft i min Magt at kunne anvende, er det, at han kan sige: „Ja, jeg mærker det nok, det er i yderste Forfald hos os med Kirketugten; men, medens jeg paa den ene Side med dig sukker derover, saa skal du dog ogsaa paa den anden Side finde, at, naar det gaaer altfor vidt i saa Henseende, naar det kræves, at vi ikke blot skulle taale aabenbare Lastefulde i Menigheden, men at vi endog udtryffeligen skulle give dem Kirkens Betsignelse til deres Synd s. Ex. Ægteffaber, der ere ligefrem stridende mod vor Tro og Religion, saa gaaer Estergivenheden ikke længer, saa blive de nødte til at stæffe sig Bielsen andetstedsfra eller at undvære den.

Jeg beder nu om Tilladelse til ganske kort at samle, hvad jeg har paa staaet. Jeg har paa staaet, og troer at have anført Grunde derfor, tilstræffeligen til at gjøre det gjældende, at den foreliggende Lov er umiskjendelig be regnet paa at afhjælpe en siebliffelig Trang, der paa et Sted kan være større, paa et andet mindre, saa at den just ikke kan kaldes udsprunget af det Princip at ville gjøre en enkelt Paragraph i Grundloven gjældende, men at den snarere maa betragtes som et Forsøg paa at afhjælpe de Forlegheder, som de nyeste Religionsbevægelser have fremkaldt her i Landet. Jeg har paa staaet, at dette Princip er af mig respecteret; thi med Alt, hvad jeg har forebragt, — hvilket her ikke kan bevises uden med Hensyn til den § 2, som nu er under Forhandling, — er det aldeles ikke min Hensigt at gaae Folkkirken for nær eller at udvære nogensomhelst anden eller større Indflydelse paa den, end en saadan, som det foreliggende Forslag allerede har foreslaaet at gjøre gjældende i saa Henseende. Jeg har fremdeles bestræbt mig for at oplyse, at jeg gjør dette for en god Sags Skyld, for en Friheds Skyld, som factisk er kommen til stede her hjemme, for en Friheds Skyld, som factisk om end siltiende vilde være hævet, hvis Loven vedtages uden det af mig